

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Симеон Игнатов Василев, Факултет по журналистика и масова комуникация, СУ „Св. Климент Охридски“

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – визуална комуникация) с дисертационен труд на тема: „Визуална комуникация и дигитална среда. Контент мениджмънт, информационна архитектура и дизайн на онлайн медиите – комуникация и достъпност ”,

представен от Ивета Ванелинова Йорданова-Анева, редовен докторант в катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ на Факултета по журналистика и масова комуникация

с научен ръководител: проф. д-р Веселина Вълканова

Представяне на докторанта въз основа на подадената документация

Въз основа на подадените документи докторант Ивета Ванелинова Йорданова-Анева е бакалавър от Софийския университет, специалност „Журналистика“. Тя има магистърска степен по „Дизайн на електронни издания и уебсайтове“ от Нов Български университет. Ивета Ванелинова Йорданова-Анева има журналистически опит като репортер и редактор, както и опит на ръководител екип и проекти в сферата на мениджмънта, комуникацията и спорта.

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Дисертацията на Ивета Ванелинова Йорданова-Анева „Визуална комуникация и дигитална среда. Контент мениджмънт, информационна архитектура и дизайн на онлайн медиите – комуникация и достъпност“ систематизира и теоретизира визуалната комуникация, дигиталната среда и онлайн медиите, като акцентът е поставен върху влиянието на информационната архитектура и дизайнът върху възприятието на аудиторията.

Изборът на тема е значим, най-малко поради две основни причини - динамичното развитие на комуникационния процес и все по-голямата роля на визуалната комуникация. Дисертантът правилно отбелязва ключовото значение и силата на визуалната комуникация за въздействие върху аудиторията, както и нейната стойност за медийната среда и медийното съдържание, което все по-често е представяно визуално. В този смисъл е и актуалността на избраната тема. Тя естествено произтича и от динамиката на техноеволюцията, и конкретно от процесите на дигитализация и конвергенция. Медийната трансформация поставя визуалната комуникация като мощен фактор за възприятията на аудиторията и за стойността на медийното съдържание изобщо.

Ивета Ванелинова Йорданова-Анева много убедително разсъждава за съвременния медиен модел, който се характеризира с „експанзия на визуалните образи“. Точно затова изследванията в областта на визуалната комуникация и визуалното съдържание добиват все по-голяма научна значимост и необходимост от задълбочени проучвания. Това е и причината да приема темата на дисертационния труд за актуална и значима.

Дисертационният труд разполага с прецизно формулирани обект и предмет на изследователския интерес, а именно – онлайн медиите и тяхната визуална комуникация, и като предмет - аспектите на визуалната комуникация, чрез които уеб базираните издания в България въздействат върху реципиента и влияят на неговото възприятие.

Изследването има ясно поставена цел и добре формулирания от нея произтичащи задачи, които предполагат и заложените хипотези. Изследователската цел е да се анализира влиянието и психологическото въздействие на различните елементи на визуалния дизайн върху процеса на възприятие, а произтичащите от целта задачи са: дефиниране на основните понятия, анализ на когнитивните процеси, систематизиране на инструментите за въздействие в дизайна на онлайн медиите, дизайнът като мотив за посещаемост на уебсайтове и анализ на българските онлайн медии по отношение на приетите стандарти за достъпност. Това, което прави много добро впечатление е, че сред задачите, които си поставя дисертантът, е търсенето на практически решения, което придава на дисертационния труд и приложен характер.

Намирам за много добре поставена теоретична основа на дисертацията. Използван е интердисциплинарен подход към изследваната тема, като са интегрирани методи от графичния дизайн, уеб дизайна, журналистиката, психологията, социологията и медийната регулация. Фокус в предложената работа е психологията на възприятието, което предопределя теоретичната рамка и методологичния подход. В изследването са приложени и много добре обяснени следните научни методи: контент анализ, сравнителен анализ, наблюдение, експеримент, количествен и качествен анализ на данни, анкета и др.

Структурата на дисертационния труд се състои от три глави като дисертацията се състои още от увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Дисертационният труд е в общ обем от 258 страници (179 стр. основен текст) и е напълно достатъчен за дисертационен труд. В текста присъстват 45 фигури, 15 графики, 6 приложения, които дават необходимата визуална стойност на текста. Дисертацията разполага със сериозен библиографски ресурс – общо 125 източника, от които 89 на български, 28 на английски език, а 36 са интернет източници. Авторефератът точно пресъздава съдържанието на докторската дисертация.

В Първа глава на дисертацията е поставена теоретичната рамка на изследването. Акцентът е върху основните теории, свързани с визуалната комуникация. Теоретизирани са когнитивните процеси, протичащи при възприемането на визуална информация. Представени са ключови теоретични концепции в областта на потребителското възприятие и ангажираност.

Втора глава представя резултати от изследване чрез метода контент анализ, чийто обект са 30 от най-посещаваните медийни сайтове в България. На анализ са подложени начините, по които онлайн медиите използват инструментите на визуалната комуникация за медийно въздействие. Важен акцент в тази глава е влиянието на цветовете и изображенията върху потребителските нагласи и поведение. Представени са ключови концепции и подходи за структуриране на информация и визуален дизайн.

Третата глава разглежда дигиталното неравенство като проблем в областта на дизайна, както и начина, по който достъпността влияе на възприятието и взаимодействието на потребителите с уебсайтовете. Направен е експеримент, с който са проучени 30 от най-посещаваните български онлайн медии, като се акцентира върху спазване на стандартите за уеб достъпност. Проведени са и интервюта с представители на 5 от изследваните медии по темата достъпност и цялостната визуална комуникация.

В Заключението са направени основни изводи за визуалната комуникация в онлайн среда като динамичен и многопластов процес, за нейното психологическо въздействие и за нейната трансформация, породена от дигитализацията и платформизацията. Намирам изследователската теза за доказана.

II. Приноси на дисертационното изследване

Дисертацията предлага теоретична рамка за визуалната комуникация и психологическите аспекти на възприятието в дигитална среда и предлага систематизация на ключови концепции за въздействието на дизайна на онлайн медиите в България. Тя има теоретичен принос в анализа на новите тенденции за медийно въздействие в социалните мрежи и особено на визуалните елементи и възприятието им в дигиталната среда. Споделям мнението на дисертанта, че

дисертационният труд има научен принос в осмислянето на взаимовръзката между когнитивните процеси и визуалната комуникация. Тази взаимовръзка е особено важна по отношение на новата роля на аудиторията. В този смисъл дисертацията предлага и практически решения за различни визуални стратегии. За особено ценен принос намирам проведения експеримент за т.нар. достъпност в българските онлайн медии. Определям изводите от него като научно обоснован призив за необходимостта от такива законови рамки, които да подобрят достъпността и визуалната грамотност на потребители и на създатели на медийно съдържание.

III. Бележки и препоръки

Дисертационният труд на Ивета Ванелинова Йорданова-Анева показва сериозното професионално израстване. Убеден съм, че дисертационният труд представлява интерес за широк кръг читатели. В този смисъл моята основна препоръка е Ивета Ванелинова Йорданова-Анева да продължи и задълбочи още повече своите изследвания в областта на визуалната комуникация и особено по отношение на изкуствения интелект от гледна точка на информационна архитектура и дизайн на онлайн медиите.

IV. Публикации и участия в научни форуми

Научните публикации на Ивета Ванелинова Йорданова-Анева по темата на дисертацията са три и са публикувани в авторитетни научни сборници. Тяхното съдържание представя много добре публикационна активност и теоретичната компетентност на дисертанта.

Ивета Ванелинова Йорданова-Анева изпълнява изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването според чл. 5, т. 5 и са покрити минималните национални изисквания по чл. 63, ал. 1, т. 4 и чл. 69, ал. 3.

V. Заключение

Представената докторска дисертация от Ивета Ванелинова Йорданова-Анева е оригинално научно изследване, което показва систематизирани теоретични знания, оригинални разсъждения и обосновани изводи. Дисертационният труд впечатлява с теоретичната основа, с анализа и с получените изследователски резултати.

Като изхождам от всичко казано дотук препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Ивета Ванелинова Йорданова-Анева за нейната дисертация на тема „Визуална комуникация и дигитална среда. Контент мениджмънт, информационна архитектура и дизайн на онлайн медиите – комуникация и достъпност“.

Дата: 23.04. 2025 г.

Рецензент: